

Αναζητώντας τα Θραύσματα του Σπασμένου Καθρέφτη

Συγγραφή: Δρακάκη Έφη

Επιμέλεια: Ανδρέου Άγγελος, Σαάντ Βάσω

Μάρτιος 2024
ΑΜΚΕ "ΕΧΑΡΤΙΣΙ"

Σειρά: Ο κόσμος που μου δόθηκε

2. Παιχνίδια και ασκήσεις που πραγματεύονται την έννοια του σεβασμού στη σύγχρονη εποχή για παιδιά 6- 12 ετών

Συγγραφή: Δρακάκη Έφη

Επιμέλεια: Άγγελος Ανδρέου, Σάαντ Βάσω

Εξώφυλλο- Φωτογραφία εξώφυλλου: Δρακάκη Έφη

© Εκδόσεις ΑΜΚΕ “EXARTISI”, 2024

Εκδόσεις EXARTISI ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ρήγα Φεραίου 9, 56431, Σταυρούπολη Θεσσαλονίκης

Τηλ.: 2311-221342

E-mail: info@exartisi.org

Site: <https://exartisi.org>

**Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό διατίθεται δωρεάν σε μορφή PDF στην ιστοσελίδα
της ΑΜΚΕ “EXARTISI”**

«Αναζητώντας τα Θραύσματα του Σπασμένου Καθρέφτη»

Δραστηριότητα για παιδιά δημοτικού

Σκοπός του παρόντος εγχειριδίου και των δραστηριοτήτων που εντάσσονται σε αυτό είναι η κατανόηση της έννοιας του σεβασμού. Το παιχνίδι έχει σχεδιαστεί προκειμένου να μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο ως ενιαίο σύνολο -σαν μία παραλλαγή ενός κυνηγιού θησαυρού- όσο και μεμονωμένα κάποιες δραστηριότητές του. Δύναται να αξιοποιηθεί για την κατανόηση του σεβασμού:

- στον εαυτό μας (αυτοσεβασμός),
- στον άλλο,
- στη διαφορετικότητα,
- στους κανόνες,
- στο περιβάλλον,
- στα ζώα,
- στα ανθρώπινα δικαιώματα κ.ά.

Στόχο του παιχνιδιού αποτελεί μέσα από ένα διασκεδαστικό τρόπο τα παιδιά να διαπραγματευθούν την έννοια του σεβασμού σε κάθε του έκφανση και να κατανοήσουν τις βασικές του αρχές. Ταυτόχρονα μέσα από την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία με τους συμμαθητές/τριες ενισχύεται η συνεργατικότητα και η εμπιστοσύνη ανάμεσα στα μέλη της ομάδας που έχει διαμορφωθεί κάθε φορά. Τέλος, ενισχύονται η δημιουργικότητα, η επικοινωνία, η ενσυναίσθηση, η κριτική σκέψη και η ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών.

Τα παραδείγματα που δίνονται σε κάθε στάδιο είναι ενδεικτικά και μπορούν να τροποποιηθούν. Οι δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιηθούν με παραλλαγές από τους/τις εκπαιδευτικούς ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε τάξης ή της σχολικής μονάδας.

Προτρέπονται οι εκπαιδευτικοί να επιχειρήσουν την πραγματοποίηση του «Αναζητώντας τα Θραύσματα του Σπασμένου Καθρέφτη» ως ενιαίο παιχνίδι με όλες τις τάξεις του σχολείου. Οι μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να γνωριστούν με μαθητές/τριες άλλων τμημάτων και τάξεων, να βιώσουν την ομαδικότητα και στην πορεία να συνεργαστούν αποτελεσματικά.

Αναζητώντας τα Θραύσματα του Σπασμένου Καθρέφτη

*«Κοιτάξαμε στον καθρέφτη και είδαμε μέσα του την έννοια του **Σεβασμού**. Συναίσθημα, αξία, εκτίμηση, θαυμασμός, φροντίδα, στοργή. Όλα αυτά και άλλα πολλά βρίσκονταν μέσα στον καθρέφτη. Βγήκαμε να παίξουμε έξω κι όταν επιστρέψαμε ο καθρέφτης είχε σπάσει. Προσπαθήσαμε να συναρμολογήσουμε ξανά τα θραύσματα του καθρέφτη, αλλά ήταν αδύνατο. Κάποια κομμάτια έλειπαν. Τότε είδαμε ένα χαρτάκι πεταμένο κάτω, το σηκώσαμε. Έγραφε «Για όλα φταίει η σύγχρονη εποχή». Ποιος είχε γράψει το σημείωμα; Ποιος είχε σπάσει τον καθρέφτη; Θα μας βοηθήσεις να βρούμε τα κομμάτια που λείπουν και ποιος ευθύνεται για το σπασμένο καθρέφτη;»*

Οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς:

Διαβάζουμε στα παιδιά το παραπάνω κείμενο και εξηγούμε ότι η αναζήτηση των κομματιών του καθρέφτη που λείπουν θα γίνει μέσα από 3 δοκιμασίες. Μετά από κάθε δοκιμασία που ολοκληρώνεται θα λαμβάνουν και από ένα στοιχείο.

3 δοκιμασίες- 3 στοιχεία: Τα στοιχεία που θα δίνονται στους μαθητές θα σχηματίζουν μία πρόταση που θα φανερώνει το μέρος όπου βρίσκεται το κομμάτι του καθρέφτη που αναζητά η κάθε ομάδα. Π.χ. Δίπλα στο παγκάκι, τα 3 στοιχεία θα δοθούν με τη σειρά 1) στο, 2) δίπλα, 3) παγκάκι.

- Τόπος: Εντός τάξεων και στο προαύλιο του σχολείου

Χρόνος: 2- 2,5 ώρες (120-160 λεπτά)

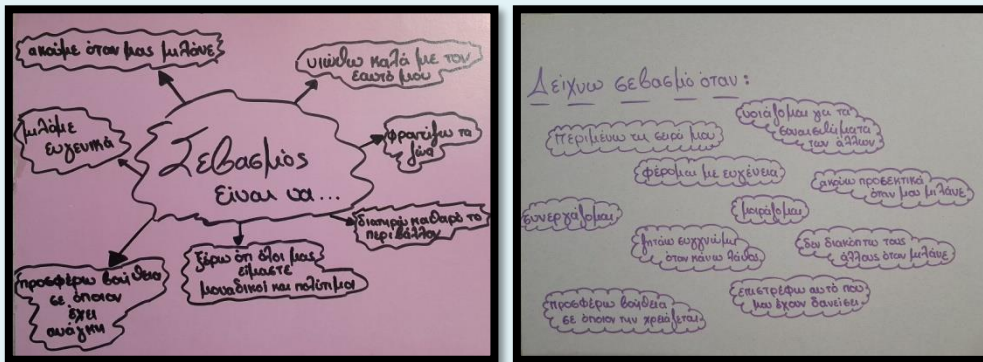
Προεργασία:

- Σε κάθε τάξη θα δοθούν δύο χαρτόνια. Στο ένα χαρτόνι θα υπάρχει η λέξη ΣΕΒΑΣΜΟΣ με όλα όσα εσωκλείει η έννοια του σεβασμού και στο άλλο χαρτόνι θα υπάρχει η λέξη ΑΣΕΒΕΙΑ με όλα όσα εσωκλείει αντίστοιχα η έννοια της ασέβειας.
 - Τα χαρτόνια μπορούν να δοθούν έτοιμα στους/ις μαθητές/τριες από τους/τις εκπαιδευτικούς ή να έχουν φτιαχτεί εντός τάξης με τους/τις μαθητές/τριες την προηγούμενη μέρα.

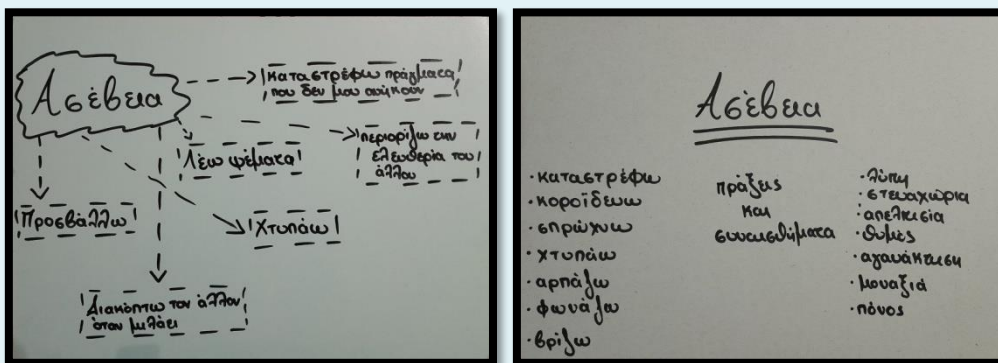
- Προσαρμόζουμε τη συγκεκριμένη ενέργεια ανάλογα με τη θεματική που θέλουμε να δουλέψουμε κάθε φορά, π.χ. σεβασμός στα συναισθήματα του άλλου, σεβασμός στην τρίτη ηλικία κ.λπ.

Ενδεικτικά παραδείγματα:

Σεβασμός

Ασέβεια

- Ο καθρέπτης θα φτιαχτεί συμβολικά με χαρτόνια γυαλιστερά- τύπου καθρέφτη ή κανονικά χαρτόνια στα οποία μπορεί να προστεθεί από πάνω αυτοκόλλητο καθρέφτη. Έπειτα θα κοπεί σε ακανόνιστα σχήματα-θραύσματα που θα αντιστοιχούν στον αριθμό των ομάδων που θα διαμορφωθούν, ώστε κάθε ομάδα να βρει από ένα.

- Ο/Η εκπαιδευτικός χρειάζεται να ετοιμάσει κάρτες είτε από χαρτί είτε από χαρτόνι για τη δεύτερη δοκιμασία. Οι κάρτες που θα χρειαστούν διαφοροποιούνται κάθε φορά ανάλογα με τη θεματική που έχει επιλεγεί για το παιχνίδι. Παραδείγματα για τις συγκεκριμένες κάρτες δίνονται παρακάτω στην ενότητα της δεύτερης δοκιμασίας.
- Για την τελευταία δοκιμασία χρειάζονται οι φωτογραφίες των κρυψώνων. Δεν χρειάζεται να φαίνεται ακριβώς το σημείο που θα έχει τοποθετηθεί το θραύσμα που θα αναζητά η κάθε ομάδα, αλλά να γίνεται αντιληπτό το σημείο -ή ένα μέρος του σημείου για μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας- όπου βρίσκεται κοντά (π.χ. στην μπασκέτα, στο παγκάκι κ.λπ.). Οι φωτογραφίες εκτυπώνονται και τις κολλάμε πάνω σε ένα χαρτόνι, το οποίο στη συνέχεια το κόβουμε σε κομμάτια προκειμένου να φτιάξουμε το παζλ. Αντί για χαρτόνι μπορούν να χρησιμοποιηθούν τουβλάκια, κύβοι ή ξυλάκια χειροτεχνίας.

Έναρξη δραστηριότητας

Συζήτηση πριν την 1^η δοκιμασία

Υλικά: 2 χαρτόνια (Σεβασμός/ Ασέβεια- ήδη έτοιμα από πριν)

Τόπος: Τάξη

Χρόνος: 20-30 λεπτά

Πριν την πρώτη δοκιμασία οι εκπαιδευτικοί διαβάζουν μαζί με τους/τις μαθητές/τριες το περιεχόμενο των χαρτονιών και συζητάνε για το σεβασμό και την ασέβεια. Δίνεται χρόνος στα παιδιά να ρωτήσουν σχετικά με όποια έννοια δεν γνωρίζουν από αυτές που αναγράφονται στα χαρτόνια. Τα χαρτόνια τοποθετούνται σε ένα σημείο εντός τάξης, στο οποίο έχουν πρόσβαση όλοι οι μαθητές/τριες, ώστε να μπορούν να το συμβουλευθούν όλοι/ες όποτε το χρειαστούν.

1^η δοκιμασία:

Μουντζουρώνοντας το Σεβασμό

Υλικά: Χαρτόνι, μαρκαδόροι, ένα μαύρο μαρκαδόρο

Τόπος: Τάξη

Χρόνος: 30-40 λεπτά

Στόχος παιχνιδιού: Διαπραγμάτευση των εννοιών του σεβασμού και της ασέβειας.

- Στα παιδιά δίνονται χαρτόνια στα οποία θα ζωγραφίσουν μία μαύρη μουντζούρα. Η μαύρη μουντζούρα συμβολίζει την έλλειψη σεβασμού. Στο πίσω μέρος του χαρτονιού γράφουν από μόνα τους ή με την βοήθεια του/της εκπαιδευτικού τι συμβολίζει η μαύρη μουντζούρα για αυτά. Ποια πράξη ή ποιο συναίσθημα εκφράζει η μαύρη μουντζούρα;
- Ζητάμε από τα παιδιά να συνεχίσουν τη ζωγραφιά τους στο ίδιο χαρτόνι με τη μαύρη μουντζούρα. Τώρα θα προσπαθήσουν στο ίδιο πλαίσιο με τη μουντζούρα να αποτυπώσουν μία πράξη σεβασμού ή ένα συναίσθημα που σχετίζεται με το

σεβασμό. Μπορούν να μετατρέψουν και την ίδια τη μουντζούρα σε μία πράξη σεβασμού ή ένα συναίσθημα που σχετίζεται με το σεβασμό.

- Είναι άραγε εφικτό κάτι τέτοιο; Ακόμα και αν καταφέρουμε να μετατρέψουμε τη μαύρη μουντζούρα σε πράξη σεβασμού ή σε συναίσθημα που σχετίζεται με το σεβασμό, μπορεί να καλυφθεί πλήρως το μαύρο της μουντζούρας- έλλειψης σεβασμού; Αν στις ζωγραφιές παραμένει κάθε φορά έστω αχνά το μαύρο της μουντζούρας- έλλειψης σεβασμού, μπορούμε να σκεφτούμε πώς μένει μέσα μας αλλά και στους άλλους η πράξη ασέβειας ακόμα και αν τελικά μετά ακολούθησαν πράξεις σεβασμού; Συζητάμε με τους/τις μαθητές/τριες σχετικά.
- Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δίνεται το πρώτο στοιχείο στους/ις μαθητές/τριες.

2^η δοκιμασία:

«Το σπασμένο τηλέφωνο» του σεβασμού

Υλικά: Κάρτες

Χώρος: Τάξη ή Προαύλιο του σχολείου

Χρόνος: 30-40 λεπτά

Στόχος: Να βρεθεί ποιος ευθύνεται για τον σπασμένο καθρέφτη! Αναζήτηση των αιτιών που οδηγούν στην έλλειψη σεβασμού.

- Τα παιδιά κάθε τάξης (ή τμήματος ανάλογα πώς θα διαμορφωθούν οι ομάδες) μπαίνουν σε σειρά το ένα δίπλα στο άλλο προκειμένου να παίξουν το παιχνίδι.
- Οι εκπαιδευτικοί έχουν προετοιμάσει κάρτες για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα που να σχετίζονται με τη θεματική που έχει επιλεγεί. Στην μπροστινή όψη της κάρτας αναγράφεται μία φράση, ένα γεγονός ή μία λέξη που φανερώνουν κάποια πράξη ασέβειας ή κάποιο συναίσθημα που σχετίζεται με την έλλειψη σεβασμού. Στην πίσω όψη αναγράφεται το είδος έλλειψης σεβασμού που φανερώνεται και κάποια πιθανά αίτια που οδηγούν στη συγκεκριμένη πράξη.
- Ο/Η εκπαιδευτικός επιλέγει μία κάρτα και εξηγεί στα παιδιά ότι θα πει μόνο στο πρώτο παιδί της σειράς που έχει σχηματιστεί τη φράση, το γεγονός ή τη λέξη που

φανερώνουν μία πράξη έλλειψης σεβασμού. Ο/η κάθε μαθητής/τρια θα πρέπει να το επαναλάβει μόνο μία φορά ψιθυριστά στο/η διπλανό/ή του. Ο/Η τελευταίος/α μαθητής/τρια θα πει δυνατά το τι έχει μεταφερθεί τελικά στον/ην ίδιο/α.

- Μεταφέρθηκε σωστά αυτό που ειπώθηκε στην πρώτο/η; Αν όχι, πώς αλλάζει μία πληροφορία, όταν μεταφέρεται από άτομο σε άτομο; Υπήρξαν παιδιά που, όταν δεν άκουσαν τι είπε ο/η προηγούμενος/η, είπαν από μόνα τους ό, τι τους ήρθε στο μυαλό; Συμβαίνει κάτι αντίστοιχο όταν μεταφέρουμε την εμπειρία κάποιου άλλου ατόμου ή την μεταφέρουμε πάντα έτσι όπως την ακούσαμε; Ακούμε πραγματικά το άτομο που μας μιλάει, ακόμα και όταν δεν μας μιλά ψιθυριστά αλλά δυνατά για να ακούσουμε πράγματι; Συζητάμε με τους/τις μαθητές/τριες σχετικά.
 - Μόλις ολοκληρωθεί η συζήτηση, διαβάζουμε το πίσω μέρος της κάρτας με τα πιθανά αίτια έλλειψης σεβασμού για το συγκεκριμένο θέμα (φράση, γεγονός, λέξη) που μας δόθηκε και συζητάμε σχετικά. Πού αλλού μπορεί να οφείλεται η έλλειψη σεβασμού στη συγκεκριμένη περίπτωση; Προσθέτουμε τα επιπλέον αίτια που βρήκαμε στο πίσω μέρος της κάρτας.
 - Κρατάμε την κάρτα μέχρι να βρούμε το κομμάτι του καθρέφτη που ψάχνουμε.
 - Επαναλαμβάνουμε την ίδια διαδικασία και με άλλη κάρτα μέχρι να τελειώσει ο χρόνος του παιχνιδιού.
- Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δίνεται το δεύτερο στοιχείο στους/στις μαθητές/τριες.

Παρακάτω ακολουθούν κάποιες κάρτες- παραδείγματα στις οποίες αναφέρονται φράσεις, γεγονότα, λέξεις που φανερώνουν έλλειψη σεβασμού. Δημιουργούμε αντίστοιχες κάρτες ανάλογα με τη θεματική που θέλουμε να δουλέψουμε κάθε φορά, π.χ. σεβασμός στον ψηφιακό κόσμο, σεβασμός στο περιβάλλον κ.λπ.:

Κάρτες- Παραδείγματα

Μπροστινή όψη

Πίσω όψη

1^η κάρτα

Δεν περιμένω τη σειρά μου

Έλλειψη σεβασμού προς τον άλλον

- Ανυπομονησία.
- Επιθυμία να είμαι πάντα πρώτος/η.

2^η κάρτα

Κοροϊδεύω τον/την συμμαθητή/τρια που είναι όρθιος στον πίνακα

Έλλειψη σεβασμού προς τον άλλον και στους κανόνες της τάξης

- Το θεωρώ αστείο.
- Επαναλαμβάνω συμπεριφορά που έχω δει ή έχω δεχτεί στο παρελθόν.

3^η κάρτα

Πετάω σκουπίδια παντού

Έλλειψη σεβασμού στο περιβάλλον

- Βαριέμαι να πάω στον κάδο απορριμμάτων.
- Το κάνουν και οι άλλοι.

4^η κάρτα

Φασαρία μέσα στην τάξη

Έλλειψη σεβασμού στους κανόνες της τάξης

- Δυσκολεύομαι να μην μιλάω.
- Δεν θέλω να είμαι στο σχολείο.

3^η δοκιμασία:

Λύνοντας το Παζλ

Υλικά: Παζλ, Μαρκαδόρος

Τόπος: Τάξη ή Προαύλιο σχολείου

Χρόνος: 15-20 λεπτά

- Τα παιδιά συναρμολογούν ένα παζλ- φωτογραφία του μέρους στο οποίο θα πρέπει να μεταβούν, όπου βρίσκεται η κρυψώνα του κομματιού του σπασμένου καθρέφτη. Η τοποθεσία που φανερώνεται στο παζλ αποτελεί το 3^ο και τελευταίο στοιχείο.
 - Με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού αναζητάνε το κομμάτι που σπασμένου καθρέφτη που λείπει.
 - Όταν το κομμάτι πλέον βρεθεί, τα παιδιά αναγράφουν στο πίσω μέρος του τις αιτίες έλλειψης σεβασμού της 2^{ης} δοκιμασίας.
- Μετά την ολοκλήρωση της δοκιμασίας τα παιδιά μεταβαίνουν στο προαύλιο του σχολείου, όπου θα επιχειρηθεί η συμβολική αποκατάσταση του σεβασμού διαμέσου των θραυσμάτων του καθρέφτη που θα ενωθούν και πάλι.

Ενώνοντας τα Θραύσματα του Σπασμένου Καθρέφτη- Η αποκατάσταση της έννοιας του Σεβασμού

Υλικά: Κολλητική ταινία, μαρκαδόρος

Τόπος: Προαύλιο του σχολείου

Χρόνος: 30 λεπτά

- Όλες οι ομάδες προσέρχονται στο προκαθορισμένο σημείο αποκατάστασης του σπασμένου καθρέφτη.
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει την αιτία ή τις αιτίες έλλειψης σεβασμού που ανακάλυψαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

- Τα μέλη κάθε ομάδας, πριν παραδώσουν το κομμάτι θραύσματος που βρήκαν, κοιτάνε το κομμάτι του καθρέφτη που έχουν στα χέρια τους.
- Οι εκπαιδευτικοί παραδίδουν μαζί με τους/τις μαθητές/τριες τα κομμάτια που έλειπαν.
- Τα κομμάτια ενώνονται με κολλητική ταινία από τον/την εκπαιδευτικό που θα αναλάβει το ρόλο του αποκαταστάτη του καθρέφτη- σεβασμού.
- Ο/Η εκπαιδευτικός μετά την αποκατάσταση του καθρέφτη- σεβασμού διαβάξει όλες τις αιτίες που αναγράφονται στο πίσω μέρος του καθρέφτη.
- Έπειτα ο καθρέφτης τοποθετείται σε ένα σημείο, όπου όλοι/ες μπορούν να σταθούν μπροστά του και να δουν μέσα του.
- Συζητάμε το συμβολισμό του σπασμένου καθρέφτη αναφορικά με τις έννοιες του σεβασμού και της ασέβειας στη σύγχρονη εποχή.

Συμβολισμός του Σπασμένου Καθρέφτη και της Αποκατάστασής του

Μετά τη συναρμολόγηση του σπασμένου καθρέφτη παρατηρούμε ότι τα «τραύματα» του καθρέφτη είναι ακόμα ορατά, ωστόσο ακόμα και έτσι μπορούμε να δούμε μέσα στον καθρέφτη. Κατά αντίστοιχο τρόπο ο σεβασμός μπορεί συχνά να χάνεται στη σύγχρονη εποχή, αλλά βρίσκοντας τα αίτια έλλειψης σεβασμού και προσπαθώντας να τα εξαλείψουμε, μπορούμε και πάλι να κοιτάξουμε τον κόσμο μέσα από το πρίσμα του σεβασμού. Ίσως να μην είναι εξαρχής όλα τέλεια -άλλωστε τίποτα ποτέ δεν είναι τέλει-, να χρειάζεται καιρός να μάθουμε τις βασικές αρχές του σεβασμού και να δυσκολευτούμε να τις εφαρμόσουμε και ίσως όσο και αν προσπαθούμε να μην το καταφέρνουμε πάντα. Αλλά, όπως και στον σπασμένο καθρέφτη που παρά τα εμφανή «τραύματά» του εξακολουθούμε να μπορούμε να δούμε μέσα του, έτσι και ο σεβασμός ακόμα και αν δεν εφαρμόζεται με επιτυχία πάντα, διαμορφώνει μέρα με τη μέρα έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο ειρηνικό, με μεγαλύτερη ισότητα, αλληλεγγύη και ανθρωπιά.

Τι βλέπουμε, όμως, μέσα από τον καθρέφτη του σεβασμού, όταν σταθούμε απέναντί του; Βλέπουμε εμάς τους ίδιους! Ο σεβασμός ξεκινά από τον σεβασμό στον εαυτό μας, προχωρά στον σεβασμό προς τους άλλους και κατά αυτόν τον τρόπο ανθίζει προς κάθε κατεύθυνση -οικογένεια, τάξη, σχολείο, παρέες, κοινωνία κ.ά.-.

Τέχνη

Πολιτισμός

Ύστες ευκαιρίες

Πρόληψη- Καταπολέμηση εξαρτήσεων